

Secció Excursionista

Perú

al Perú tant els paisatges com els grups humans que hi conviuen tenen en comú la varietat. No hi ha cap més país al món que l'iguali en diversitat d'ecosistemes. Segons diu el geògraf Joseph Tosi, de 103 zones de vida existents al planeta, 84 es troben al Perú. Al Perú podem trobar els ambients més contrastats: en un dia podem passar de zones desèrtiques on no plou quasi mai a boscos tropicals frondosos extremadament càlids i humits, a zones de vida costaneres, a altres zones situades a més de 4.000 m d'alçada.

Llac Titicaca

El llac Titicaca, amb els seus 8.300 km², és el llac més alt del planeta. Els nadius tenen el cos adaptat a viure en aquests llocs extrems, són gent de poca alçada, tenen el cor i els pulmons més grans i la seva pressió sanguínia és molt més elevada que la nostra, amb una major quantitat de globus rojos que aporten més oxigen a la sang.

La nostra arribada a Puna, ciutat costanera al llac Titicaca, va anar acompanyada del mal d'alçada. Un abatiment general i la dificultat en la mobilitat en foren els símptomes. De seguida les fulles de coca contribuïren a pal·liar aquest problema. Són un element natural necessari per als habitants de la zona i eventualment per als visitants que a poca estona de mastegar-les produeixen una millora substancial.

Les illes de Titora

Aviat al matí embarcàrem. El nostre primer destí foren les illes de Titora, illes fetes d'unes tiges semblants als joncs, que allí anomenen totora. En aquestes illes vivia una ètnia anomenada urs, malauradament ja desapareguda: l'última representant que en quedava, una dona, no va voler tenir fills perquè desaparegués amb ella la seva ètnia; això passava als anys 50. Actualment hi habita l'ètnia aimara, provinent de l'Amazònia. Els nadius estan adaptats a l'entorn, i com a conseqüència de la manca de solidesa del sòl on trepitgen, les seves cames no arriben a ossificar totalment, són d'un consistència cartilaginosa, i també els

peus s'han adaptat, agafant una forma quasi bé quadrada, és a dir, que els dits han quedat alienats en una mateixa llargada. Nosaltres teníem la sensació com si caminéssim damunt la sorra, a cada passa que donàvem el peu s'ensorrava una mica. Aquestes illes tenen en comú la inestabilitat, i quan el vent és molt fort desarrelera les totores, que igual que un vaixell queden al seu govern desplaçant-se al seu caprici pel llac, tot i que darrerament estan clavant estacues de fusta per evitar aquestes eventualitats. El mitjà de vida és la pesca, per a la qual construeixen unes petites embarcacions anomenades cavallets de totora, ja que també estan fetes amb aquest material, unes embarcacions realment molt simpàtiques ja que a la proa els han donat formes de simpàtics animals. També han après a conviure amb els visitants, als quals venen els seus teixits fets a mà amb la llana del camèlid comú en aquell lloc, l'alpaca.

L'illa de Taquile

La nostra embarcació canvià el rumb per acostar-nos a una interessant illa anomenada Taquile, a la qual hem d'arribar pujant una gran quantitat d'escales que no s'acaben mai, fent sofrir els nostres cossos inadaptats. Quan ja quasi havíem arribat, ens vingueren a rebre unes noietes somrients i ens van oferir unes herbetes i unes flors, indicant-nos que les herbetes, no les flors, ens les poséssim als narius i les inhaléssim. De seguida agraïrem el gest, ja que tenien un efecte balsàmic que ens relaxà de l'esforç de la pujada.

Costums

Taquile no és una illa molt gran, però sí de pendents molt pronunciades. Els habitants, també de l'ètnia aimara, tenen uns costums molt peculiars: els homes porten una mena de barretina de diferents colors que segons com es col·loquen té diferents significats: si la porten caiguda cap al darrere, vol dir que són casats; si és cap al costat esquerre, que són solters, i si és cap a la dreta vol dir que ja tenen parella i estan en l'etapa anomenada rimanacuy. Què significa aquesta paraula?

Doncs fa referència a un costum molt arrelat i que la religió catòlica no va poder eradicar: una etapa de convivència prematrimonial de dos anys de les parelles, al final de la qual s'hauran de casar, un període que pot escurçar-se amb el naixement d'un segon fill. La gent és molt tímida, no només amb els visitants, sinó entre ells mateixos. Una vegada l'any s'organitza una festa per facilitar la comunicació entre els nois i les noies. En aquesta festa, es col·loquen els joves en dos grups diferents segons el sexe; quan un noi està interessat en una noia determinada, agafa una pedreta i li tira, i llavors ella es gira, i si el noi li fa la peça, marxa corrent, i el noi al seu darrere; si no li interessa, la noia es gira novament cap al seu grup com si res no hagués passat.

A Taquile no hi ha hotels. Ens arribar-hi, se'ns assignà una casa, on vam conviure amb una família durant el temps de la nostra estada, cosa que comportà unes obligacions segons el sistema socialitzat de l'illa. Dels ingressos obtinguts, l'alcalde s'encarregà de repartir-ne una part a les altres cases d'acolliment, que eren més distants i no havien tingut la sort de tenir hostes. La funció de l'alcalde no s'acaba aquí, ja que és l'encarregat del repartiment de les terres de cultiu: per sorteig anual assigna les terres, tenint en compte que les famílies que l'any anterior gaudiren de terres més properes al poble el següent les tindran més lluny.

No hi ha llum elèctrica: quan arriba la nit hom s'ha d'espavilar amb els mitjans propis. Amb les nostres llanternes recorreguérem el camí en descens cap a la nostra estança, unes habitacions totalment espartanes amb teulada d'uralita. La baixada fou difícil per la irregularitat del terreny, però compensada amb escreix per l'espectacle natural d'un cel estelat, incontaminat, transparent, clar i pur. Una immensitat de petites agulles incandescentes, nebuloses perfectament visibles, ens transportà cap a un món de sensacions amb un efecte relaxant on un es pregunta per a què necessitem la llum elèctrica.